

Pranešimas spaudai
Liuksemburgas, 2020 m. liepos 22 d.

ES žaliesiems užmojams įgyvendinti reikia labiau veiksmingumu paremto Teisingos pertvarkos fondo, pataria auditoriai

Remiantis šiandien paskelbta Europos Audito Rūmų nuomone, neseniai iš dalies pakeistame pasiūlyme dėl Teisingos pertvarkos fondo (TPF) turi būti nustatytas aiškesnis ryšys su ES klimato ir aplinkos apsaugos tikslais. Nors siekiant padėti iki 2050 m. pereiti prie neutralizuoto poveikio klimatui ekonomikos siūloma nemažai papildomų išteklių, finansavimas turėtų būti labiau pagrįstas poreikiais ir orientuotas į veiksmingumą. Auditoriai įspėja, kad priešingu atveju iškyla rizika, kad nevyks būtini struktūriniai pokyčiai ir vėl reikės finansuoti perėjimą prie žaliosios ekonomikos.

Teisėkūros pasiūlymais, kuriais įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas (TPF), siekiama remti ES perėjimą prie neutralizuoto poveikio klimatui ekonomikos iki 2050 m., sprendžiant socialinio, ekonominio poveikio ir poveikio aplinkai klausimus paveiktuose sektoriuose ir regionuose. Iš pradžių buvo skirta 7,5 milijardo eurų (2018 m. kainomis) biudžeto asignavimų. Po COVID-19 protrūkio Europos Komisija iš dalies pakeitė savo pasiūlymą gerokai (32,5 milijardo eurų) padidindama finansavimą, daugiausia pagal Europos ekonomikos gaivinimo priemonę. Tačiau vakar pagal naują biudžeto planą susitarta TPF lėšas sumažinti 20 milijardų eurų.

Auditoriai pažymi, kad Komisija neatliko išankstinio poveikio vertinimo, kad pagrįstų pakeistą sumą. Patikima poreikių analizė yra labai svarbi siekiant užtikrinti geresnį ES finansinių išteklių paskirstymą ir nustatyti bei kiekybiškai įvertinti siektinus tikslus. Tai dar svarbiau dėl to, kad pasiūlyme numatytas papildomas finansavimas regionams, kurie jau gavo lėšų energetikai modernizuoti iš kitų specialių fondų.

„Teisingos pertvarkos fondas yra pagrindinė ES žaliojo kurso priemonė, siekiant užtikrinti, kad perėjimas prie neutralizuoto poveikio klimatui ekonomikos vyktų sąžiningai ir niekas nebūtų paliktas nuošalyje, – teigė už nuomonę atsakingas Europos Audito Rūmų narys Nikolaos Milionis. – Tačiau Komisija turėtų užtikrinti, kad naujas teisėkūros pasiūlymas ir teritoriniai teisingos pertvarkos planai, kuriuos ji priims, turėtų tvirtą veiksmingumo pagrindą plataus užmojo ES tikslams pasiekti.“

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų nuomonės pagrindines mintis. Visa nuomonė pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Auditoriai taip pat pažymi, kad veiksmingumo ir finansavimo ryšys yra palyginti silpnas. Siūlomas paskirstymo metodas menkai skatina gilius, svarbius ir struktūrinius pokyčius, būtinus ES klimato tikslams pasiekti. Be to, nors siūlomi bendri išdirbių ir rezultatų rodikliai, jie aiškiai neatspindi tikslo atsisakyti sektorių, kuriuose išmetama daug anglies dioksido. Todėl yra didelė rizika, kad TPF nepadės panaikinti didelės kai kurių regionų priklausomybės nuo daug anglies dioksido išskiriančios veiklos, teigia auditoriai.

Pastabos leidėjams

2019 m. gruodžio mėn. Europos Komisija paskelbė „ES žaliąjį kursą“, kurio sudedamoji dalis yra TPF. 2020 m. sausio mėn. pasiūlyme numatyta, kad TPF gaus apie 7,5 milijardo eurų naujų ES lėšų. 2020 m. gegužės mėn. po COVID-19 protrūkio Komisija iš dalies pakeitė savo pasiūlymą ir padidino paramą iki 40 milijardų eurų. Remiantis liepos 17–21 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvadomis, biudžetas sumažintas 20 milijardų eurų.

Šioje nuomonėje nagrinėjami tik TPF pasiūlymai ir ji visų pirma papildo mūsų neseniai paskelbtą [Nuomonę Nr. 2/2020](#) dėl 2020 m. sausio 14 d. iš dalies pakeisto Komisijos pasiūlymo dėl Bendrųjų nuostatų reglamento ir [Nuomonę Nr. 4/2020](#) dėl 2020 m. gegužės mėn. iš dalies pakeisto Komisijos pasiūlymo dėl 2021–2027 m. programavimo laikotarpio Bendrųjų nuostatų reglamento. Be to, vėliau šiais metais turėtų būti paskelbta nuomonė dėl Teisingos pertvarkos mechanizmo paskolų viešajam sektoriui priemonės.

Audito Rūmai prisideda prie ES finansų valdymo gerinimo, skelbdami nuomones dėl finansinį poveikį turinčių naujų ar peržiūrimų teisės aktų pasiūlymų. Šiose nuomonėse pateikiamas nepriklausomas ES išorės auditoriaus teisės aktų pasiūlymų vertinimas. 2019 m. auditoriai paskelbė „[Pastabas glaustai](#)“ dėl Komisijos 2018 m. pasiūlymų dėl būsimos DFP.

Komisijos pasiūlymo teisinis pagrindas reiškia, kad konsultacijos su Audito Rūmais yra privalomos, todėl Europos Parlamentas ir Taryba atskirai kreipėsi į Audito Rūmus, kad gautų jų nuomonę.

Audito Rūmų nuomonė Nr. 5/2020 dėl 2020 m. sausio 14 d. ir 2020 m. gegužės 28 d. Komisijos pasiūlymų dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas, šiuo metu yra paskelbta anglų kalba Audito Rūmų svetainėje eca.europa.eu; netrukus ji bus paskelbta kitomis kalbomis.

Informacijos apie priemones, kurių Audito Rūmai ėmėsi reaguodami į COVID-19 pandemiją, galima rasti [čia](#).

Kontaktai spaudai dėl šios ataskaitos

Vincent Bourgeais, e. paštas vincent.bourgeais@eca.europa.eu,
tel. (+352) 4398 47 502, mob. tel. (+352) 691 551 502